

Дваесет години на Скопскиот Универзитет „Кирил и Методиј“

На 24 и 25 април во Скопје се одржаа импозантни свечености по повод 20-годишното постоење и дејност на Скопскиот универзитет. Покровител на оваа прослава беше претседателот на републиката, Јосип Броз Тито, кој на македонскиот народ срдечно му го честита овој jubилеј со следнава телеграма:

„Со чувство на искрено задоволство ја прифатив вашата молба да бидам покровител на прославата на 20-годишнината на Скопскиот универзитет, тој голем и значаен празник на македонската национална култура.

Таму каде што повеќе од илјада години постоеше Охридската книжевна школа, всушност првиот Словенски универзитет, поради стекот на историските околности во кои живееше македонскиот народ во своето макотрпно минато, до пред 20 години немаше универзитет. Дури по херојската Народноослободителна борба и ослободувањето во кое македонскиот народ ги круниса своите всоковни историски стремежи за национална слобода, е формиран првиот слободен македонски универзитет, жариште на буђењето на толку долго спречуваниот творечки потенцијал на македонскиот народ.“

Универзитетот во Скопје, кој израсна во значајна културна и научна институција, постигна во текот на изминативе две децении крупни резултати. Најнапред, врз планска основа, во зависност од потребите за соодветни кадри, беше создадена мрежа од факултети. Во 1947 година, само една година по отворањето на Филозофскиот факултет, веќе почнаа да работат Медицинскиот и Земјоделско-шумарскиот факултет. Во април 1949 година, од овие три факултети, се формира Скопскиот универзитет. Тој набргу во својот состав можеше да го вклучи и Техничкиот факултет (со оддели за градежништво и за архитектура). Наредната, 1950 година беше отворен Економскиот факултет, а во 1951 година во неговиот состав влезе и одделот за правни науки кој во 1956

година се издвои во посебен факултет. Во 1958 година се донесе Закон за основање на уште два нови оддела на Техничкиот факултет — Електромашински и Технолошки. Овие оддели во 1965 година се издвоија во посебни факултети. Истата, 1958 година од составот на Филозофскиот факултет се издвои Природно-математичкиот оддел во посебен факултет. При Медицинскиот факултет во 1959 година се формира посебен Стоматолошки оддел. Така, Скопскиот универзитет за кратко време прерасна во една сеопфатна научно-наставна институција која на македонското стопанство, до оваа jubилејна година, му подари преку 13 000 млади високообразовани кадри, кои го стимулираат сестраиот развој на Социјалистичка Република Македонија. Најмногу дипломирани студенти дал Филозофскиот факултет — 2 618, потоа Економскиот факултет — 1 983. На Скопскиот универзитет добија дипломи и 1 818 лекари, 1 300 инженери, 2 011 агрономи и шумари и 1 268 дипломирани студенти од групите на Природно-математичкиот факултет. Последниве десет години на Универзитетот добивале дипломи просечно по илјада студенти годишно.

Во рамките на прославата на 20-годишнината на Универзитетот во Скопје беа одржани свечена седница на Универзитетскиот совет и свечена академија на кои за значењето и улогата на Скопскиот универзитет, за афирмацијата на македонската нација говорела претседателот на собранието на Македонија Никола Минчев, претседателот на Извршниот совет д-р Ксенте Богоев и ректорот на универзитетот академикот д-р Благој Попов.

На прославата во Скопје присуствуваа и повеќемина ректори на универзитети, декани на факултети и универзитетски професори од Советскиот Сојуз, Франција, Чехословачка, Полска, Сојузна Република Германија, Романија, како и претставници од универзитетите на другите југословенски републики.

На свечената седница беа донесени повеќе мошне значајни одлуки, меѓу кои одлука за името на Универзитетот во Скопје Скопскиот универзитет, како следбеник на културното и на научното творештво на Македонија, го носи името на словенските просветители творци на првиот Словенски книжевен јазик, браќата Кирил и Методиј. Во согласност со традицијата универзитетите да имаат свој грб, за да ја симболизира со тоа историската и национална улога на универзитетот, се донесе одлука грбот на универзитетот во Скопје да ги изразува делото, мисијата и пораката на словенските просветители чиешто име го носи Скопскиот универзитет.

Со веќе оформена физиономија, современо изграден и опремен, со завиден број научни работници подготвени во неговите амфитеатри, Универзитетот ги вложува сите свои творечки сили и своето искуство за натамошен општ развој на Ма-

кедонија, зашто, како што напишал во Споменницата за десетгодишниот јубилеј на Универзитетот неговиот тогашен ректор професор Блаже Конески — „Културната мисија на Скопскиот универзитет придобива поготово значење со тоа што тој е универзитет на еден народ, на кого доскоро му беше одземено правото и на најелементарно образование на свој јазик. Македонскиот народ немаше поради тоа можност да изгради свое во вистинската смисла културно средиште. Моделирањето на една културно активна средина, во кое средиште и творечкото и творечката личност го наоѓаат својот пат и својата објективизација, процес што е суштински за нашата сегашност, наоѓа имено во нашиот универзитет едно од своите најсилни жаришта. Универзитетот во таа светлина ни се претставува како трајна духовна врска на сите оние што биле, сега се, и ќе бидат на него.“

Т.С.

Јубилеј на Кирил Солунски (1100-годишнината од смртта)

Месец февруари, оваа година, помина во знак на постојано сеќавање за животот, делото и значењето на двајцата браќа солунци — Кирил и Методиј.

На 14 февруари навршија 1100 години од смртта на словенскиот просветител Кирил Солунски, кој починал во 869 година во „Вечниот град“ — Рим. По тој повод, нашите делегации го посетија неговиот гроб, на кој беа положени многубројни венци, во знак на постојано и силно почитување на значајниот просветител. Нашите претставници присуствуваа на свеченостите што ги организира светата престолнина, за која цел беа формирани специјални комитети за организацијата на предвидените свечености.

Републичката делегација, во чишто состав влегоа: членот на Извршниот совет д-р Иван Кантарчиев и претседателот на Републичката ко-

мисија за културни врски со странство Владо Малески, потоа делегацијата на Македонската академија на науките и уметностите и Универзитетот во Скопје, со претставници: академик д-р Харалампие Поленаковиќ и проректорот на Скопскиот универзитет проф. д-р Фрањо Бачиќ, како и делегацијата на Македонската православна црква со претставниците: митрополитот преспанско-битолски г. Климент, митрополитот американско-канадски г. Кирил и протерејот Климе Малески — присуствуваа на свечената концелерација, одржана во црквата Свети Петар, на 14 февруари. Папата Павле VI одржа проповед за животот и делото на словенските просветители, а потоа беше одржан свечен обред на чехословачки јазик, зашто дејноста на браќата се одвивала главно во Моравија.